

ΠΕΡΙ ΜΑΚΡΑΔΩΝ ΚΕΡΚΥΡΑΣ

Χτισμένοι στην κορυφή ενός κατάφυτου λόφου με αιωνόβια λιόδεντρα, οι Μακράδες, είναι ένα παμπάλαιο χωριό με ιστορία που πηγαίνει πίσω στον 13^ο αιώνα. Πιθανόν οι πρώτοι κάτοικοί του ήταν μάστορες εκ της Ηπείρου (ονόματι Μακρής) που έχτισαν το περίφημο Αγγελόκαστρο, το οποίο απέχει μόλις ένα χιλιόμετρο από τους Μακράδες. Βάσει προφορικών ιδίως πηγών, ο Ιωάννης Μακρής (1874-1940, πιθανότατα υιός Κωνσταντίνου Μακρή και δισέγγονος Κωνσταντίνου Μακρή, εξ οικογενείας με ναυτική παράδοση, βλ. τεύχος Εφημερίδος Κυβερνήσεως αρ. 17 της 18 Μαρτίου 1867, σελ. 132/133) ήταν γαιοκτήμων και γεωργός στους Μακράδες και νυμφεύθηκε, περί το 1898, την Αγγελική Μακρή (1875-1950). Η ρίζα τους εξακολουθεί έως και σήμερα.

Το ιδιαίτερο χαρακτηριστικό στους Μακράδες είναι η αρχιτεκτονική, που διατηρείται μέχρι και σήμερα παρότι έχουν περάσει 8 αιώνες από την ίδρυση του χωριού. Η παλιά εκκλησία, ο κεντρικός δρόμος και τα γραφικά σοκάκια του συνθέτουν αυτό το μαγευτικό σκηνικό της αυθεντικής Κερκυραϊκής υπαίθρου.

Αξιοθέατο του χωριού είναι η Αγία Παρασκευή Μακράδων, ένα μοναστήρι που χρονολογείται στον 17^ο αιώνα.

Ανέκαθεν, οι Μακράδες διατηρούσαν στενή σχέση με την Παλαιοκαστρίτσα, ούσα η κοντινότερη πιθανή επαφή με τη θάλασσα. Το έτος που αναγκάστηκαν οι Ενετοί να εγκαταλείψουν την Κέρκυρα, δηλαδή το 1797, έφτασαν οι (Ναπολεόντιοι) Γάλλοι, και το πρώτο που φρόντισαν ήταν να ξαναεπισκευάσουν τα φρούρια και να θωρακίσουν το νησί: Έτσι λοιπόν τοποθέτησαν ένα μακρύ κανόνι έξω από το μοναστήρι της Παλαιοκαστρίτσας, απέναντι από τις ακτές του χωριού, και πιο συγκεκριμένα απέναντι από τη θέση Βάρδια, που ήταν θέση στρατηγικής σημασίας.

Οι Γάλλοι είχαν φρουρά στο μοναστήρι και στο Αγγελόκαστρο και επικοινωνούσαν με την πόλη της Κερκύρας ("Χώρα") δια οπτικού τηλεγράφου ο οποίος ήταν στημένος στους Λιαπάδες στο συγκεκριμένο ύψωμα της Βάρδιας. Η παρουσία των Άγγλων, που ακολούθησε το 1814, απλώς ενίσχυσε τη στρατιωτική παρουσία για τον έλεγχο της εκεί θαλάσσιας περιοχής.

Οι Άγγλοι βέβαια, στην προσπάθεια οργάνωσής τους στην περιοχή, έφτιαξαν χάρτες και εκπόνησαν σημειώσεις, βάσει πηγών με ιστορικές προεκτάσεις. Συγκεκριμένα στον στρατιωτικό χάρτη του επιφανούς στρατιωτικού Benza, ο παλαιός λόφος της "Κουρκουλής" (με σεβαστό υψόμετρο 363μ), ονομάζεται "Kukkulos" (πολλοί ακόμα το ονομάζουν έτσι) ή (με βάση ενετικές πηγές) "Gucculi". Εκεί αναφέρεται ότι κατοικούσαν οι "Κουρκουλαίοι", άγνωστο από πότε (αλλά πάντως ήδη περί το 1386 που

έφτασαν οι Ενετοί), και οι Λιαπαδήτες ήρθαν αντιμέτωποι μαζί τους για το ποιός θα επικρατήσει στην περιοχή. Τελικά εκδιώχθηκαν οι "Κουρκουλαίοι" (άγνωστο πότε ακριβώς, πάντως μάλλον λίγο πριν το 1690) και μετόκισαν κοντά στο Αγγελόκαστρο στο χωριό Μακράδες. Ο πρώτος "Κουρκουλαίος" που, βάσει πηγών, έζησε στους Μακράδες, ήταν ο Σπυρίδων Κούρκουλος (1690-1763), του οποίου η ρίζα εξακολουθεί έως και σήμερα.

Δημ. Κ. Παράσχου

ΓΡΑΠΤΕΣ ΠΗΓΕΣ

- *Δόικας, Γιάννης Ν.*, Παροιμίες, Δημοτικά, Εντράπελα και άλλα Λαογραφικά Παξών και Κερκύρας, ιδιωτική έκδοση Κέρκυρα 2005
- *Σαλβάνος, Γεράσιμος Ι.* / *Σαλβάνου-Παπαβλασπούλου, Μαλβίνα Ι.*, Λαογραφική Ύλη εκ Κερκύρας, Αθήναι 1930
- *Χυτήρης, Γεράσιμος*, Τα Λαογραφικά της Κερκύρας (Δημοσιεύματα Εταιρίας Κερκυραϊκών Σπουδών), Κέρκυρα 1988
- *Durrell, Lawrence*, Prospero's Cell: A Guide to the Landscape and Manners of the Island of Corcyra, London 1967
- *FitzMaurice, 6th Earl of Orkney, George William Hamilton*, Four years in the Ionian Islands: Their political and social condition. With a history of the British protectorate, Volume I, London 1864
- *Jervis-White-Jervis, Henry*, History of the island of Corfú, and of the Republic of the Ionian Islands, London 1852
- *Young, Martin*, Corfu and the other Ionian Islands, London 1977

ONLINE ΠΗΓΕΣ

<https://greece.terrabook.com/el/corfu/page/makrades/>
<https://www.corfu-museum.gr/index.php/en/diavaste-perissotera-arthra-gia-istoria/58-historic-notes/273-2012-05-20-23-54-51>

Εις συμπλήρωσιν της ιστορικής ερεύνης, ακολουθεί το γενεαλογικόν δένδρον καταγωγής των Κερκυραίων παππούδων μου, Ηλίου Μακρή και Μαρίας Κουρκούλου

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ 18 Μαρτίου.

Ἀ νό μ ο ς παρὶ κυρίωςτος ἀναγλωσσισμῶν καὶ ἐκτέλειον πιστώσεων καὶ ἀντιλήψεως 1866, 170-
 ἐρηφειῶν ἐν ἀποτυχίᾳ τῆς βουλῆς. — Δ Ὡ ς α ἰ ῖ μ α τ α α. 1. Περὶ μεταβλέψεως τοῦ ἀσφαλιστοῦ Γ. Λαζουρίαν καὶ τοῦ
 ἀποδοφένου Γ. Εὐλάδης εἰς τὸν ἐν Πόρτῳ Β. Νυκταρτίου. — 2. Περὶ ἀπονομῆς μισθιαίας συντάξεως εἰς τὸν νεώτερον πλοῦτον τῶν
 τάξεων Κομισσαριῶν Μαρτίνου καὶ Δερσί. 38. — 3. Περὶ μεταβλέψεως λογιστῶν. — 4. Περὶ τριτοποσέως τοῦ πέρη εὐπο-
 λῆς τὸν ἐκτελειώσαντα τὸν Β. Νυκταρτίου Β. Λαζουρίαν. — 5. Περὶ ἀπονομῆς μισθιαίας συντάξεως ἀποστράτεως εἰς τὸν
 ἀξιωματικόν Κ. Καρανίου καὶ Δερσί. 296. — 6. Περὶ μεταβλέψεως τοῦ ἀσφαλιστοῦ Λορέντζου Ἰωάννου Α. Βουζού ἐπὶ τοῦ
 Νυκταρτίου. — 7. Περὶ ἀπονομῆς συντάξεων. — 8. Περὶ συντάξεως ὑποτροφιστῶν ἐν Καβέλλᾳ τῆς Μακεδονίας καὶ ἐν Νεά-
 κιστῇ. — 9. Περὶ ἀπονομῆς τοῦ πέρη ἀποστράτεως εἰς τὸν ἐκτελειώσαντα τὸν Β. Νυκταρτίου καὶ Δερσί. 31. — Πρώτης ἐμφανήσεως τοῦ κατὰ μέσον ὄρον
 ὑπουργίου Παιδείας καὶ ἐκτελειῶντος τῆς ἰουλιᾶς Τραπεζῆς, διαγραφέντος τοῦ ἔτους 1866. — Α Ὡ ς λ ε ι α. ἀφωσθέντα τῶν
 δημοσίων ὑπηρεσιῶν. — Δ Ὡ ς ο π ο ι ὅ ς παρὶ καθύπερθευμένων κληρονομῶν τῶν ἑταρτίων ἡμερῶν, καὶ
 Παιδῶν.

Κ. ΛΟΜΒΑΡΔΟΣ.

Tò "λογον..... 396661

Ὁ παρὸν Νόμος, ψηφισθεὶς ὑπὸ τῆς Βουλῆς καὶ παρ' ἡμῶν σήμερον ευρωβουλείας, δημοσιευθὲν διὰ τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως καὶ ἐκτελεσθῆτω ὡς Νόμος τοῦ Κοσμοῦ.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 13 Μαρτίου 1867.

ΠΙΝΑΞ ἀναπαρωδικῶν πιστώσεων τῆς χρήσεως 1866, χορηγηθεῶν διὰ Β. Διαταγμάτων ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Βουλῆς.

Γενικά κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ.	Κεφάλαια καὶ ἄλλα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ.	Πιστώσεις χορηγηθεῖσαι.		Χροнологία τῶν Β. Διαταγμάτων.	Ἀριθ. φύλ. ἀρχ. ἀριθμ. Κυβερν.
		Κατ' ἄρθρον	Κατὰ κεφάλαιον.		
Ζ. Ὑπουργ. Ναυτιλίας.	4	2	30000	1866 Νοεμβρίου	21
	6	»	60000		7
	7	»	5000		26
Η. » Πρωτοκ. ὀν.	3	6	100000	»	28
	5	11	10000		32
	7	8	55711 80		»
ΙΑ. Ἐπιστοφ. χρημάτων.	15	»	19000	»	»
			279711 80		

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 13 Μαρτίου 1867.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργός
Ε. ΚΕΧΑΓΓΙΑΣ.

ΠΙΝΑΞ ἐνστάτων πιστώσεων τῆς χρήσεως 1866, χορηγηθεῶν ἐν ἀπουσίᾳ τῆς Βουλῆς.

Γενικά κεφάλαια τοῦ προϋπολογισμοῦ.	Κεφάλαια καὶ ἄλλα τοῦ εἰδικοῦ προϋπολογισμοῦ.	Χορηγηθεῖσαι πιστώσεις.		Χροнологία τῶν Β. Διαταγμάτων.	Ἀριθ. φύλ. ἀρχ. ἀριθμ. Κυβερν.
		Κατ' ἄρθρον	Κατὰ κεφάλαιον.		
Η. Ὑπουργ. Ἐσωτερικῶν.	11	»	40000	1866 Σεπτεμβρίου	14
	6	»	3000		14
	7	»	13950		16
Ι. » Στρατιωτικῶν.	24	»	60000	»	7
			116950		

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 13 Μαρτίου 1867.

Ὁ ἐπὶ τῶν Οἰκονομικῶν Ὑπουργός
Ε. ΚΕΧΑΓΓΙΑΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ μετετέλειος τοῦ ἀφθιπτατοῦ Γ. Λαγουδάκη ἐκ τοῦ ἀρμοδίου ἢ ἑλλὰς εἰς τὸν ἐν Πόρῳ Β. Ναυτοσταθμίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργοῦ ἀπεράσασιν καὶ διατάσσομεν.
Μεταθέτομεν τὸν ἀφθιπτατὸν Γ. Λαγουδάκην ἐκ τοῦ ἀρμοδίου ἢ ἑλλὰς εἰς τὸν ἐν Πόρῳ ἡμετέρου Ναυτοσταθμίου.

Ὁ ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργὸς δημοσιεύσει καὶ ἐκτελεῖσι τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 23 Φεβρουαρίου 1867.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Δ. ΓΡΙΒΑΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀπονομῆς μνημείας συντάξεως εἰς τὸν ναύτην πρώτης τάξεως Κωνσταντῖνον Νικητὴν ἐκ δεξιῶν 38, 22.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α΄.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ὑπουργοῦ καὶ ἐγγράφῳ ὑπ' αὐτὸν τὸν 4Α. Νόμον περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ συντάξεως τοῦ στρατοῦ τῆς ἑλ-
ρεῖ καὶ τῆς θαλάσσης Νόμων, ἀπεφασίσαντες καὶ διατά-
σομεν.

Προδίδομεν δίσκον τὸν πρῶτον ναύτην πρώτης τά-
ξεως Κωνσταντῖνον Νικητὴν καὶ τάσσομεν αὐτὸν εἰς ἀπο-
στρατεύειν, κατ' αἰτήσιν τοῦ, με μνησίαν σύνταξιν δοχ-
μῶν τρίακοντα ἑπτὰ καὶ λεπτῶν εἴκοσι δύο ἀριθ. 38,

22, ἀρχομένην ἀπὸ τῆς 8 Ὀκτωβρίου 1866, καθ' ἣν ἐλή-
φθη ἡ αἰτήσις του εἰς τὸ Ἰπουργεῖον τῶν Ναυτικῶν.
Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἰπουργὸς δημοσιεύ-
σει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 23 Φεβρουαρίου 1867.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Δ. ΓΡΗΒΑΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ μεταβάσεως λογιστῶν.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν
Ἰπουργοῦ μεταβῶμεν τοὺς λογιστὰς Νικόλαον Πα-
τρὸν καὶ Ἀντώνιον Μάνεστην, τὸν μὲν εἰς τὰ Ἰρραβεῖα
τοῦ Διευθυντηρίου τοῦ Β. Ναυστάθμου ἐκ τοῦ Ναυπλίου,
τὸν δὲ ἐπὶ τοῦ Ναυπλίου ἐκ τοῦ Ἰαλίου.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἰπουργὸς δημοσιεύ-
σει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Μαρτίου 1867.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Δ. ΓΡΗΒΑΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ τροποποιήσεως τοῦ περὶ πολλῆς τῶν ὑπαξιωματι-
κῶν τοῦ Β. Ναυτικοῦ Β. Διατάγματος.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν
Ἰπουργοῦ ἀπερραϊσάμεν καὶ διατάσωμεν.

Τροποποιήσονται τὰ άρθρα 13, 14 καὶ 15 τοῦ ἀπὸ 29
Σεπτεμβρίου 1858 Βασιλικοῦ Διατάγματος, περὶ πολλῆς
τῶν ὑπαξιωματικῶν τοῦ Βασιλ. Ναυτικοῦ ὡς ἑξῆς.

Οἱ Κελευσταὶ θέλουσι φέρει ἐν ἑκάστη τῶν χειρῶν
τοῦ ἡμιστίου δύο χρυσὰς ταινίας, οἱ ὑποκελευσταὶ μίαν,
οἱ δὲ Δίοιοι δύο ταινίας ἐξ ἐρυθροῦ χρυοῦ (τοῦρτζα).
Αἱ ταινίαι αὗται, πλάταις ἐξ ἐρυθροῦ χρυοῦ ἐκεί-
στη, θέλουσι ἐπιγράφεσθαι ὑπὸ ᾧ ᾠονίαν ἀνεστραμμένην
κατὰ τὸ μέσον τοῦ πηγῆως.

Ἄρθρον 11.

Ἐκαστὸς τῶν ἀνωτέρου ὑπαξιωματικῶν καὶ Δίοιων,
ἐκτὸς τῶν ὡς εἴρηται ταινιῶν, θέλει φέρει εἰς τὸ ἐξῶς
τῆς ὑπ' αὐτῶν σχηματισμένης ὡνίας, τὸ σύμβολον τῆς
εἰδικῆς ὑπηρεσίας του χρυσοκέντητον ἥτοι οἱ τῶν Ἀρ-
μένων ἀγέφυρον, οἱ τῆς Ἡρῶλίουχας ἀστέρη, καὶ οἱ τοῦ
Πυρροδοκίου δοῦλον (gratule).

Ἄρθρον 15.

Οἱ ἐκδουλοῦν καὶ ὑπεξδουλοῦν θέλουσι φέρει τὰ αὐτὰ
διακριτικὰ τῶν ὑποκελευστῶν καὶ Δίοιων, πληρὴν ἀνε-
στραμμένην.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἰπουργὸς δημοσιεύ-
σει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 6 Μαρτίου 1867.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Δ. ΓΡΗΒΑΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀπονομῆς μνημείας συντάξεως ἀποστράτας εἰς τὸν
ἀρχιμαρτυρῶν Κ. Κανάρην ἐκ θαλάμῳ 206.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν
Ἰπουργοῦ καὶ ὑπ' αὐτῶν ἔχοντες τὸν ἀπὸ 13 Νοεμβρίου
1864 4Α'. Νόμον περὶ τροποποιήσεως τῶν περὶ συντά-
ξεως τοῦ στρατοῦ τῆς ἑλλάς καὶ τῆς θαλάσσης Νόμου,
καθὼς καὶ τὸ ἀπὸ 17 Νοεμβρίου π. ε. Ἡμετέρον Διά-
ταγμα, ἀπερραϊσάμεν καὶ διατάττωμεν.

Προβέβωμεν ἀνωτέρον ἀρχιμαρτυρῶν τὸν ἀρχιμαρ-
τυρῶν Κωνστ. Κανάρην, καὶ θέτομεν αὐτὸν, κατ' αἰτή-
σιν του, εἰς ἀποστράτην με μνημείαν συντάξιν θαλάμῳ
διακρίσεων ἐννεμήσαντα ἐξ ἀρ. 206, πληρωτέαν ἐκ τοῦ
δημοσίου ταμείου ἀπὸ τῆς εἰς αὐτὸν κομποποιήσεως τοῦ
παρόντος Διατάγματος.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἰπουργὸς δημοσιεύ-
σει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 23 Φεβρουαρίου 1867.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Δ. ΓΡΗΒΑΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ μεταβάσεως τοῦ ἀδικοπολοῦργου Ἰωάννου Α'.
Βόλου ἐπὶ τοῦ Ναυπλίου.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν
Ἰπουργοῦ μεταβῶμεν ἐπὶ τοῦ Ναυπλίου τὸν μέγαν
τοῦδε ἐπιστάτην τοῦ λιμένος Ἰωάννην ἀδικοπολοῦργον
Ἰωάννην Α. Βόλον.

Ὁ Ἡμέτερος ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν Ἰπουργὸς δημοσιεύ-
σει καὶ ἐκτελέσει τὸ παρὸν Διάταγμα.

Ἐν Ἀθήναις, τὴν 10 Μαρτίου 1867.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ.

Δ. ΓΡΗΒΑΣ.

ΔΙΑΤΑΓΜΑ

Περὶ ἀπονομῆς συντάξεως.

ΓΕΩΡΓΙΟΣ Α'.

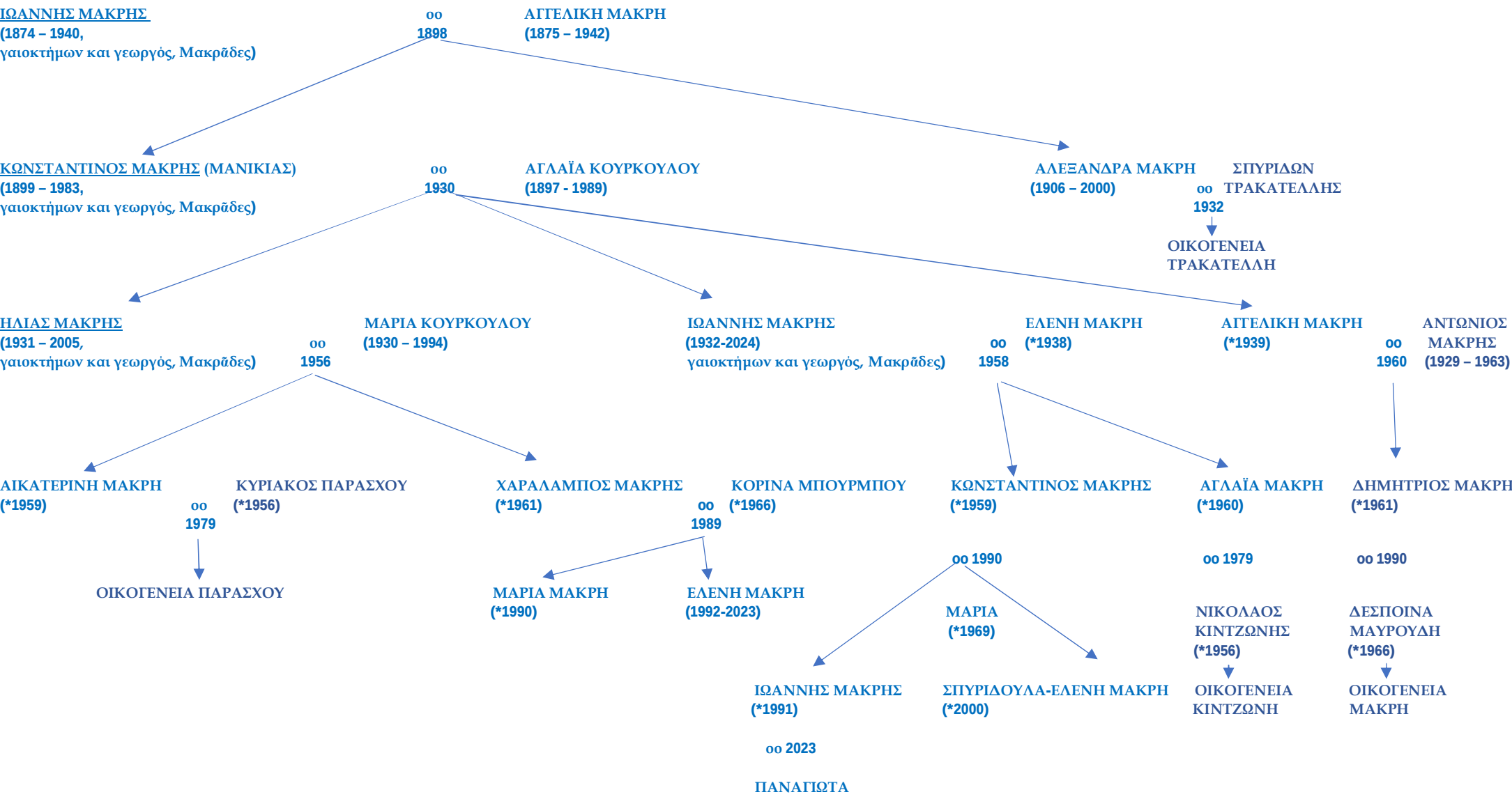
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ.

Ἐπὶ τῇ προτάσει τοῦ Ἡμετέρου ἐπὶ τῶν Ναυτικῶν
Ἰπουργοῦ καὶ ἔχοντες ὑπ' αὐτῶν τὸν 4Α'. Νόμον περὶ
τροποποιήσεως τῶν περὶ συντάξεως τοῦ στρατοῦ τῆς ἑλ-
λάς καὶ τῆς θαλάσσης Νόμων, ἀπερραϊσάμεν καὶ διατά-
σωμεν.

Χορηγοῦμεν εἰς τὴν Αἰκατέρην, γ' ὅσον τοῦ ἀποστρά-
του υποπολοῦργου Γ. Ν. Μάνεστη, καὶ τὰ ὅρανα αὐ-
τοῦ Μαρτιοῦ, ἐτὼν 22 ἔτημον, καὶ Σπυριδῶνα ἐτὼν 15,
ἀνήλικον, μνημείαν συντάξιν θαλάμῳ ἐξήκοντα ἀρ. 60,
πληρωτέαν ἐκ τοῦ δημοσίου ταμείου ἀπὸ τῆς 1 Δεκεμ-
βρίου 1866.

Γενεαλογικόν Δένδρον Οικογενείας Μακρή

Βάσει ληξιαρχικών, γραπτών και προφορικών πηγών και πληροφοριών

Γενεαλογικόν Δένδρον Οικογενείας Κουρκούλου

Βάσει ληξιαρχικῶν, γραπτῶν καὶ προφορικῶν πηγῶν καὶ πληροφοριῶν

